

SZCZECIŃSKIE TOWARZYSTWO
BUDOWNICTWA SPOŁECZNEGO
SPÓŁKA Z O.O.

*Twój dom
jest tutaj!*

Mieszkania na potrzeby Programu DOM DLA SENIORA

**Program mieszkaniowy
Szczecińskiego TBS Spółka
z o.o. skierowany do seniorów
zamieszkałych na terenie
Gminy Miasto Szczecin**

Załącznik
do Zarządzenia Nr 19/2019
Prezesa Zarządu Szczecińskiego TBS Sp. z o.o.
z dnia 14 lutego 2019 r.

Szczecin,
luty 2019 rok

Spis treści

Wstęp	3
1. Opis Programu mieszkaniowego „Dom dla seniora”	5
2. Cele Programu.	7
3. Finansowanie	9
4. Uczestnicy Programu	9
5. Adresaci Programu	9
6. Warunki udziału w Programie i nabór wniosków	10

Wstęp.

Program mieszkaniowy „Dom dla seniora” jest jednym z programów operacyjnych Szczecińskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego sp. z o.o (zwanego w dalszej części Spółką lub Szczecińskim TBS) , służących zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych osób starszych wymagających wsparcia. Dotyczy osób, które w związku z ukończeniem określonego wieku wymagają, bądź wymagać będą w niedługiej perspektywie czasu wsparcia w środowisku zamieszkania.

Program ten skierowany jest do mieszkańców Miasta Szczecin, którzy:

- wymagają wsparcia ze względu na wiek oraz/lub stan zdrowia, a potrzeby te mogą zostać zaspokojone w wieloosobowym mieszkaniu chronionym wspieranym - nie wymagają całodobowej opieki w domach pomocy społecznej lub innych placówkach społecznych, jednakże nie mają zdolności do zapewnienia sobie, w oparciu o własne zasoby, stosownych do ich potrzeb warunków zamieszkania (lokale samodzielne wspomagane),
- oczekują wsparcia w realizacji potrzeb związanych z aktywnym spędzaniem wolnego czasu z elementami opiekuńczymi, np.: w Dziennym Domu Pomocy Społecznej lub Klubach Seniorów.

Podstawę realizacji programu stanowią:

- „Strategia Rozwoju Szczecina 2025 przyjęta Uchwałą Nr XIV/320/11 Rady Miasta Szczecin z dnia 19 grudnia 2011 r. - cel operacyjny 3.1 „Wspieranie rozwoju efektywnych usług społecznych”;
- Program „Przeciwdziałanie bezdomności” przyjęty Uchwałą Rady Miasta Nr IV/29/07 z dnia 15 stycznia 2007 r. (Mk 4.1.) jako efekt ustaleń przyjętych w IV rozdziale „Polityki mieszkaniowej Miasta Szczecin” ,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Miasto Szczecin na lata 2015-2020 przyjętej Uchwałą Nr XVI/384/16 Rady Miasta Szczecin z dnia 23 lutego 2016 roku tj.: II Obszar realizacji Strategii Solidarność pokoleń, aktywizacja i wsparcie osób starszych, Kierunek działania: Doskonalenie systemu wsparcia seniorów z wykorzystaniem innowacyjnych narzędzi, cel operacyjny Rozszerzanie dostępności do usług opiekuńczych i wspierających dla seniorów; Działania: mieszkania wspomagane i chronione dla seniorów,
- akt założycielski Szczecińskiego TBS.

Inicjatywa przygotowania oferty dla osób starszych jest wynikiem włączenia się Szczecińskiego TBS w realizację jednego z programów mieszkaniowych Miasta Szczecin wynikających ze Strategii Rozwoju Miasta Szczecin. Obserwowany trend starzeniem się społeczeństwa, występujący na obszarze całego kraju, rodzi potrzebę rozwoju mieszkalnictwa związanego z tą grupą osób. Jednocześnie zjawisku temu towarzyszy zwiększenie aktywności seniorów, dla których granica wieku samodzielnego funkcjonowania, przy relatywnie niewielkim wsparciu systemu opieki społecznej i nowoczesnych rozwiązań technicznych, przesuwa się w czasie. System wsparcia seniorów, realizowany w ramach niniejszego programu, stanowi odpowiedź na wzrastające potrzeby dywersyfikacji opieki nad osobami starszymi. Podstawą tego rozwiązania jest maksymalne wykorzystanie stopnia samodzielnego funkcjonowania osób starszych w miejscu zamieszkania, zgodnie z ideą deinstytucjonalizacji.

Programu realizowany jest przez Szczecińskie TBS we współpracy z Gminą Miasto Szczecin. Szczegółowe zasady współpracy określający szczegółowy podział obowiązków i relacji pomiędzy partnerami, oprócz zapisów Programu, określają stosowne porozumienia.

1. Opis Programu mieszkaniowego „Dom dla seniora”

Program „Dom dla seniora” zwany dalej Programem zapewnia mieszkania o standardzie dostosowanym do potrzeb ludzi starszych, wraz z towarzyszącą infrastrukturą organizacyjno-społeczną, umożliwiającą samodzielne i bezpieczne funkcjonowanie seniorów w środowisku zamieszkania.

Realizacja Programu odbywa się poprzez wykorzystanie zasobów Szczecińskiego TBS do wsparcia realizacji różnych form potrzeb osób starszych.

Program obejmuje następujące formy wsparcia w oparciu o zasoby Spółki:

1. przygotowanie lokali mieszkalnych wykorzystywanych jako mieszkania chronione wspierane, prowadzone przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie lub organizację pozarządową działającą w sferze użyteczności publicznej,
2. tworzenie w nowo wybudowanych i zmodernizowanych przez Szczecińskie TBS budynkach wspomaganych mieszkań dostosowanych do potrzeb osób starszych, wraz z niezbędną bądź poprawiającą funkcjonalność tych lokali infrastrukturą towarzyszącą,
3. oddawanie w najem (użyczenie) lokali użytkowych w celu prowadzenia w nich przez Miasto ośrodków wsparcia dziennego lub/i klubów seniora, stanowiących formę aktywizującą, terapeutyczną i opiekuńczą, w pierwszej kolejności dla seniorów wynajmujących samodzielne mieszkania wspomagane położone w ich pobliżu. W aspekcie funkcjonalnym ośrodki wsparcia dziennego i/lub kluby seniora stanowią mają zaplecze dla mieszkań wspomaganych, umożliwiające świadczenie pomocy i usług opiekuńczych najemcom tych mieszkań, we współpracy z MOPR, zaangażowaniem wolontariuszy oraz/ lub organizacji pozarządowej prowadzącej go, umożliwi lokatorom samodzielne funkcjonowanie w środowisku ich zamieszkania.

1.1. Mieszkania chronione wspierane - lokale wspólne.

W mieszkaniach chronionych wspieranych zapewnia się osobom starszym opiekę specjalistów do prowadzenia samodzielnego życia i wspomaga je w codziennym funkcjonowaniu. Zapewnia się w nim usługi bytowe oraz pomoc w wykonywaniu czynności niezbędnych w życiu codziennym i realizacji

kontaktów społecznych, w celu utrzymania lub rozwijania samodzielności osoby starszej na poziomie jej psychofizycznych możliwości. Są one przygotowane jako miejsca zamieszkania seniorów, wymagających stałej opieki osób trzecich. Są to mieszkania, w których wspólnie zamieszkuje kilka osób starszych i którym zapewnia się stałą opiekę. Mieszkania te tworzone są w lokalach usytuowanych na kondygnacji parterowej lub w wyjątkowych, uzasadnionych przypadkach na pierwszym piętrze, w przypadku budynków mieszkalnych bez windy. W przypadku budynków mieszkalnych wyposażonych w windę na każdej z dostępnej kondygnacji. Liczba miejsc w mieszkaniach dostosowywana jest do ich powierzchni, przy czym minimalna liczba miejsc wynosić będzie 5. Maksymalną liczbę osób w mieszkaniu determinować będą właściwe przepisy prawa określające limity w tym zakresie.

Umowy najmu zawierane będą pomiędzy Spółką a Gminą Miastem Szczecin, w tym reprezentowanym przez jej jednostki organizacyjne, na czas nieoznaczony. Wysokość czynszu najmu ustalana będzie każdorazowo w porozumieniu zawartym pomiędzy Gminą Miasto Szczecin i Spółką w wysokości nieprzekraczającej 3% albo 4% wartości odtworzeniowej lokalu w skali roku, obliczonej zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i będzie uzależniona od sposobu finansowania budowy nowego lub przebudowy i modernizacji istniejącego mieszkania. Przy zawieraniu umów najmu mieszkań odstępuje się od pobierania kaucji mieszkaniowej.

1.2. Mieszkania wspomagane – lokale samodzielne.

Samodzielne mieszkania wspomagane tworzone są w nowo wybudowanych i modernizowanych przez Szczecińskie TBS budynkach dostosowanych do potrzeb osób starszych. Z uwagi na dostępność mieszkania lokalizowane będą w budynkach wyposażonych w dźwigi osobowe lub usytuowane w parterach budynków. Mieszkania przeznaczone na potrzeby realizacji Programu są lokalami jedno- lub i dwupokojowymi.

Umowy najmu samodzielnych mieszkań wspomaganych zawierane są z osobami starszymi zakwalifikowanymi do udziału w Programie przez Gminę Miasto Szczecin lub jej jednostkę organizacyjną. Umowy te zawierane są na czas nieoznaczony. Z uwagi na korzystane przy budowie lub modernizacji lokali z preferencyjnych źródeł finansowania oferowanych, między innymi, w ramach

rządowych programów mieszkaniowych, mieszkania te są wynajmowane w systemie „najem-podnajem”, tj. najemcą lokalu jest Gmina Miasto Szczecin, które następnie je podnajmuje osobie starszej - beneficjentowi Programu.

Wysokość czynszu najmu mieszkania nie może przekroczyć w skali roku 3% wartości odtworzeniowej lokalu obliczonej według obowiązujących przepisów prawa. Wysokość stawek czynszu w zasobie mieszkaniowym Spółki określa stosowna uchwała Zgromadzenia Wspólników.

Przy zawieraniu umów najmu lokali odstępuje się od pobierania kaucji mieszkaniowej.

1.3. Ośrodki wsparcia dziennego i kluby seniora

Lokale użytkowe położone w parterach budynków mieszkalnych lub usługowych położonych w obrębie osiedla mieszkaniowego mogą zostać przeznaczone na prowadzenie w nich ośrodków wsparcia dziennego dla seniorów lub klubów seniora. Usługi w nich świadczone realizują funkcje aktywizującą, terapeutyczną i opiekuńczą. W pierwszej kolejności są skierowane do seniorów wynajmujących samodzielne mieszkania wspomagane położone w ich pobliżu. W aspekcie funkcjonalnym ośrodki wsparcia dziennego i/lub kluby seniora stanowią mają zaplecze dla mieszkań wspomaganych, umożliwiające świadczenie pomocy i usług opiekuńczych najemcom tych mieszkań. Ośrodek, we współpracy z MOPR, zaangażowaniem wolontariuszy oraz/ lub organizacji pozarządowej prowadzącej go, umożliwi lokatorom samodzielne funkcjonowanie w środowisku ich zamieszkania. W zależności od potrzeb i możliwości organizacyjnych usługi ośrodków wsparcia i klubów skierowane są do pozostałych seniorów, zamieszkujących w obrębie ich działania.

Umowy najmu lokali użytkowych z przeznaczeniem na prowadzenie Dziennego Domu Pomocy Społecznej lub/i klub seniora kształtowana będzie na podstawie porozumienia zawartego pomiędzy Spółką, a Gminą Miasto Szczecin lub upoważnioną jednostką organizacyjną pomocy społecznej, bądź organizacją pozarządową, realizującą zadanie.

2. Cele Programu.

Program samodzielnych mieszkań wspomaganych lub mieszkań chronionych wspieranych przeznaczonych na potrzeby osób starszych, realizowany jest, między innymi, na obszarze ścisłego Śródmieścia Szczecina. Stanowi on ważny element działań rewitalizacyjnych prowadzonych w centrum Miasta, na obszarze kwartałów śródmiejskich objętych tymi działaniami.

Idea realizacji Programu wypłynęła z potrzeby zmian w podejściu do znaczenia słowa *rewitalizacja*, która w szerszym ujęciu obejmującym sferę społeczną, zmierza do stworzenia, przy okazji zmian jakościowych zasobów mieszkaniowych, wielopokoleniowego, nowoczesnego społeczeństwa obywatelskiego, którego istotną część stanowią osoby starsze.

Zakładane zmiany w podejściu realizacyjnym wynikają z ogólnego trendu wzrostu aktywności i samodzielności osób starszych, które przy zapewnieniu odpowiedniego środowiska wsparcia gotowe są do dalszego samodzielnego funkcjonowania we własnym mieszkaniu, zgodnie z ideą deinstytucjonalizacji. Proponowana forma pozwala na sprawniejszą aktywizację seniorów, zarówno poprzez wytworzenie właściwych relacji z otoczeniem (lokale sąsiednie zamieszkałe będą głównie przez młode rodziny), jak i dostęp do odpowiedniej infrastruktury służącej realizacji programów społecznych.

Ważnym elementem działalności jest aktywizacja osób starszych za pośrednictwem dziennych ośrodków wsparcia i/lub klubów seniora poprzez zaproponowanie atrakcyjnych form wspólnego spędzania wolnego czasu, w tym rehabilitację ruchową oraz uczestnictwo w życiu kulturalnym i społecznym. Działalność taka może być prowadzona także w centrach aktywności lokalnej oferujących wsparcie osobom starszym poza innymi oferowanymi formami wsparcia mieszkańców okolicznych budynków/kamienic mieszkalnych. Realizowane programy mają na celu maksymalne wydłużenie sprawności fizycznej i samodzielności oraz propagowanie aktywnego stylu życia, rozbudzenie bądź podtrzymanie ciekawości świata, wydarzeń kulturalnych, umożliwiające rozwijanie zainteresowań. Wreszcie co istotne, mają na celu ożywienie i pogłębienie relacji z najbliższym otoczeniem oraz z innymi grupami wiekowymi

Celem Programu jest zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych dla osób starszych, w środowisku dostosowanym do ich potrzeb.

Program :

- 1) stworzy alternatywną formę zamieszkania dla osób starszych,
- 2) ułatwi samodzielne ich funkcjonowanie w środowisku zamieszkania,
- 3) stanowi jeden z elementów systemowej oferty zamieszkania seniorów na terenie Miasta Szczecin, uwzględniającej wiek i stopień ich sprawności.

Program jest realizacją zamierzeń Gminy Miasto Szczecin opisanych w Strategii Rozwoju Szczecina 2025, wynikających z analizy sytuacji demograficznej i aktywności mieszkańców. Złagodzi on występującą w ostatnich latach tendencję spadku liczby ludzi zamieszkałych w centrum miasta. Program ułatwi racjonalne wykorzystanie istniejącego potencjału dużych lokali mieszkalnych, które nie mogą być z uwagi na ich wielkość przeznaczone do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych rodzin.

3. Finansowanie.

- 1) Wybudowanie lub zmodernizowanie oraz przystosowanie mieszkań realizowane jest w oparciu o środki finansowe Szczecińskiego TBS i Gminy Miasto Szczecin, tj.:
  - środki własne Szczecińskiego TBS, pochodzące z zaciągniętego na ten cel kredytu i pozyskane w ramach innego dofinansowania zewnętrznego, w tym środki z RPO WZ,
  - wkład pieniężny Gminy Miasto Szczecin na podwyższenie kapitału Szczecińskiego TBS,
  - w przypadku remontu i/lub wyposażenia lokali użytkowych na potrzeby prowadzenia ośrodków wsparcia lub klubów seniora koszty poniesione zostaną przez Gminę Miasto Szczecin lub działający w jej imieniu Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie lub organizację pozarządową, realizującą zdanie.
- 2) Wyposażenie samodzielnych mieszkań w systemy opieki domowej obciążać będzie:
  - Szczecińskie TBS - w wysokości 40% miesięcznej opłaty abonamentowej za każde mieszkanie,
  - Gminę Miasto Szczecin - w wysokości 40% miesięcznej opłaty abonamentowej za każde mieszkanie;

- najemcę – w wysokości 20% miesięcznej opłaty abonamentowej za dane mieszkanie.
- 3) Realizacja zadań dotyczących wsparcia, opieki i świadczeń na rzecz najemców odbywa się we współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Szczecinie lub inną jednostką organizacyjną Miasta, zgodnie z przyjętymi w tym zakresie dokumentami i planami finansowymi.

4. Uczestnicy Programu.

Uczestnikami Programu są:

- Szczecińskie TBS Spółka z o.o.,
- Gmina Miasto Szczecin, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie lub inna jednostka organizacyjna Miasta,
- organizacje pozarządowe, wolontariusze, sponsorzy.

5. Adresaci programu.

1. Adresatami programu w przypadku mieszkań chronionych wspieranych są osoby w wieku poprodukcyjnym. Regulamin mieszkań chronionych prowadzonych przez MOPR może dopuszczać przypadki, w których druga osoba pozostająca we wspólnym gospodarstwie domowym nie spełnia kryterium wieku poprodukcyjnego.
2. Adresatami programu w przypadku samodzielnych mieszkań wspomaganych są osoby starsze, które mają nie mniej niż 70 lat oraz osoby zakwalifikowane do wspólnego z nimi zamieszkiwania, które mają nie mniej niż 60 lat.
3. Adresatami wsparcia dziennych ośrodków wsparcia i/lub klubów seniora są osoby starsze, które spełniają kryteria wiekowe i inne określone w odrębnych przepisach prawa lub regulaminach tych placówek.

6. Warunki udziału w programie i nabór wniosków.

6.1. Mieszkania chronione wspierane - lokale wspólne.

Skierowanie do zamieszkania w mieszkaniu chronionym wspieranym mogą otrzymać osoby, które:

- 1) są mieszkańcami Gminy Miasta Szczecin,
- 2) nie posiadają zaległości z tytułu opłat za mieszkanie oraz innych zobowiązań ciążących na dotychczas zajmowanym lokalu mieszkalnym;
- 3) spełniają wymagane warunki wiekowe określone w Programie oraz regulaminie mieszkań chronionych wspieranych,
- 4) wymagają opieki osób trzecich, która nie może być realizowana przez osoby najbliższe.

Wnioski o skierowanie do mieszkania chronionego wspieranego składane są w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie.

Uzyskanie prawa do zamieszkania w mieszkaniu chronionym wspieranym następuje w trybie decyzji administracyjnej wydanej w oparciu o właściwe przepisy prawa i wewnętrzne regulacje Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie.

6.2. Mieszkania wspomagane – lokale samodzielne.

Umowa najmu samodzielnego lokalu mieszkalnego może być zawarta z osobą fizyczną oraz osobą zgłoszoną do wspólnego zamieszkania przy jednoczesnym, łącznym spełnieniu przez te osoby poniższych warunków:

- 1) są mieszkańcami Gminy Miast Szczecin co najmniej od 3 lat,
- 2) nie posiadają zaległości z tytułu opłat za mieszkanie oraz innych zobowiązań ciążących na dotychczas zajmowanym lokalu mieszkalnym, w tym przede wszystkim lokalu komunalnym,
- 3) w dniu jej podpisania spełniają wymagane warunki wiekowe określone w Programie,
- 4) osiągają określony przez Gminę Miasto Szczecin poziom dochodu gospodarstwa domowego, uprawniający do zawarcia umowy podnajmu lokalu wspomagane;
- 5) w dniu podpisania umowy podnajmu lokalu nie dysponują prawem do innego lokalu mieszkalnego na terenie Miasta i gmin ościennych;
- 6) przez okres nie krótszym niż 36 miesięcy przed datą złożenia wniosku w ramach Programu nie posiadały tytułu prawnego do innego lokalu mieszkalnego lub domu na terenie Gminy Miasto Szczecin lub gmin ościennych, za wyjątkiem prawa najmu do lokalu mieszkalnego lub spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu.

Pierwszeństwo w realizacji wniosku o zawarcie umowy podnajmu, według kolejności poniżej podanej, przysługuje osobie, która:

- 1) jest w zaawansowanym wieku (starość sędziwa, długowieczność) – ma 80 i więcej lat, prowadzi jednoosobowe gospodarstwo domowe i nie może liczyć na pomoc i wsparcie ze strony członków rodziny lub środowiska lokalnego,
- 2) jest osobą samotną która mieszka w lokalu niespełniającym podstawowych norm standardowych przewidzianych dla lokali mieszkalnych (brak w.c. i łazienki w lokalu oraz ogrzewanie piecowe),
- 3) korzysta z usług opiekuńczych świadczonych przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie (z wyłączeniem osób o niskim stopniu samodzielności, które wymagają całodobowej opieki),
- 4) jest osobą z orzeczeniem o niepełnosprawności, ale przejawia zdolność do samoopieki.

Ponadto pierwszeństwo zawarcia umowy podnajmu spośród osób spełniających powyższe kryteria powinny mieć osoby, które w związku z ubieganiem się o podnajem mieszkania wspomaganego, przed zawarciem umowy najmu, rozwiążą umowę najmu dotychczas zajmowanego lokalu wchodzącego w skład zasobów mieszkaniowych Gminy Miasto Szczecin lub będącego w jej dyspozycji i zdadzą go w stanie wolnym od osób i rzeczy.

Wybór osób, z którymi zawarte zostaną umowy najmu następuje w drodze wolnego naboru wniosków. Warunki naboru wniosków każdorazowo są podawane do publicznej wiadomości. Nabór prowadzony jest przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie. Szczegółowe zasady naboru, w tym kryteria jakie muszą spełnić wnioskodawcy, sposób oceny wniosków, punktacja oraz dokumenty jakie należy załączyć do wniosku określone zostaną każdorazowo w ogłoszeniu o naborze. Ogłoszenia umieszczane będą w lokalnym dzienniku, na stronach Miasta, Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, Agencji Mieszkaniowej Miasta i Szczecińskiego TBS. Poza tym informacja może być dystrybuowana z wykorzystaniem w szczególności takich narzędzi jak portale informacyjne i ogłoszeniowe, ulotki i plakaty, informacje prasowe, itp.

Po przeprowadzonym naborze wniosków i dokonaniu ich weryfikacji, w stosunku do wnioskodawców wstępnie zakwalifikowanych do udziału w Programie przeprowadzone zostaną przez pracownika socjalnego czynności wejścia w środowisko w dotychczasowym miejscu zamieszkania. Na tej

podstawie Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie przedstawi Spółce zweryfikowaną listę osób, z którymi zostaną zawarte umowy podnajmu. Mieszkania, o których podnajem ubiegają się w wnioskodawcy wynajęte zostaną przy uwzględnieniu pierwszeństwa wynikającego z liczby uzyskanych punktów. W przypadku tej samej liczby punktów o wyborze mieszkania zadecyduje losowanie. Losowanie przeprowadza Spółka przy udziale przedstawiciela Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie na zasadach określonych w regulaminie naboru.

6.3 Ośrodki wsparcia dziennego i kluby seniora

Zakwalifikowane do korzystania z ośrodka wsparcia dziennego lub klubu seniora mogą zostać osoby, które:

- 1) są mieszkańcami Gminy Miasta Szczecin ,
- 2) spełniają wymagane warunki wiekowe określone w przepisach prawa oraz w regulaminach określających zasady funkcjonowania ośrodka wsparcia dziennego lub klubu seniora,
- 3) wymagają wsparcia w zakresie świadczonym przez ośrodek wsparcia dziennego lub klub seniora.

Wnioski o uzyskanie wsparcia w ramach ośrodka wsparcia dziennego lub klubu seniora są składane odpowiednio w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie, lub u podmiotu prowadzącego klub seniora.

Uzyskanie prawa do korzystania z ośrodka wsparcia dziennego lub klubu seniora następuje odpowiednio w oparciu o właściwe przepisy prawa i wewnętrzne regulacje podmiotów je prowadzących.